

2 RERA HP: अचल-
सम्पत्ति- नियामक-
प्राधिकरणे सदस्यस्य नियुक्तिः

3 बिहारराज्ये मधुमक्षिका-
पालनस्य प्रवर्धनार्थं १०.३०
कोटिरुप्यकाणां
योजना स्वीकृता

4 पीएम मोदी 'भारतस्य
प्राथमिकं सम्पत्तिः
शशि थरुरः पुनः प्रधानमन्त्रिणः
प्रशंसाम् अकरोत्

आपरेषन् सिन्धुः इत्यस्यान्तर्गतं ईरान-देशस्य मशाद-नगरात् विशेषविमानेन पञ्चाशीत्यधिकद्विशत-भारतीयनागरिकाः नवदेहली-नगरं प्राप्तवन्तः

हिमसंस्कृतवार्ता: - भारतदेशः ईरान-
इजरायलदेशयोर्मध्ये वर्धमानसंघर्षे ईरान-
इजरायल-देशाभ्यां भारतीय-नागरिकान्
प्रत्यावर्तयितुं आपरेषन् सिन्धु
इत्यस्यान्तर्गतं बृहन्मात्रायां निर्वासनप्रयासं
प्रचालयति। नवीनतमविकासे ईरान-देशस्य
मशाद-नगरात् विशेषविमानेन
पञ्चाशीत्यधिकद्विशत-भारतीयनागरिकाः
सुरक्षितरूपेण नवदेहली-नगरं प्राप्तवन्तः।
प्रत्यागतानां स्वागतम् कुर्वन्,
विदेशराज्यमन्त्री पबित्र मार्गरीटा इत्यनेन
दृढीकृतं यत् ईरान-देशात् पुनः आनीतानां

भारतीयानां सङ्ख्या अधुना
त्रयोदशोत्तरसप्तदशशतम् अभवत्।

तत्सम्बद्धे परिवर्तने, इजरायलदेशे, जोर्डन्
देशे च भारतीय-नियोगैः संयुक्तप्रयासे

षष्ठ्यत्तरैकशत-भारतीय-नागरिकाः
निष्कासिताः, यदा इजरायल-देशस्य
वायुप्रदेशः निरुद्धः अभवत्, तथा च
अस्मिन् देशे वर्धमानसंघर्षात् वाणिज्यिक
विमानयानानि च स्थगितानि।
विदेशमन्त्रालयेन ईरान-इजरायल-देशयोः
स्थितेभ्यः भारतीयनागरिकेभ्यः आग्रहः
कृतः यत् तेहरान-नगरस्य
भारतीयदूतावासस्य आपत्कालीन-
सहायताकेन्द्र-माध्यमेन, नवदेहली-
नगरस्य अहर्निशचलायमानेन नियन्त्रण
कक्षेण च सम्पर्कं स्थापयतु।

**भारतीय-व्यय-लेखाकार-
संस्थाने अस्य वर्षस्य राष्ट्रिय-
छात्र-दीक्षान्तसमारोहं
सम्बोधितवती राष्ट्रपतिः**

हिमसंस्कृतवार्ता: - राष्ट्रपतिः द्रौपदी
मुर्मूः अकथयत् यत् संसारीऽयं जलवायु-
परिवर्तनसङ्कटं सम्मुखीकरोति तथा च
सुस्थिरता इदानीमुद्घोषः नास्ति अपितु
आवश्यकता वर्तते। नवदेहली-नगरे
भारतीय-व्यय-लेखाकार-संस्थानस्य
अस्य वर्षस्य राष्ट्रिय-छात्र-
दीक्षान्तसमारोहं सम्बोधयन्ती राष्ट्रपतिः
अवदत् यत्, छात्राः स्वकौशलैः
राष्ट्रियवाणिज्यजगति
महत्परिवर्तनमानेन शक्नुवन्ति। सा
अवोचत् यत्, भारतीय अर्थव्यवस्थां
अद्यतनीयस्य विश्वस्य प्रबलतमासु
अर्थव्यवस्थासु अन्यतमा कर्तुं भारतीय-
व्यय-लेखाकार-संस्था महत्त्वपूर्णं
भूमिकां निर्वहति।

इरान-इजरायल-देशयोः प्रक्षेपास्त्र-प्रहाराणाम् विनिमयः निरन्तरं प्रचलति; इरान-देशस्य विदेशमन्त्री रशियादेशस्य शीर्षनेतृत्वेन सह वार्तालापार्थं मास्को-नगरं सम्प्राप्तः

हिमसंस्कृतवार्ता: - ईरान-इजरायल-
देशयोः मध्ये सङ्घर्षः नैरन्तर्येण प्रचलन्निस्ति।
प्राप्तवार्तानुसारं येरुशलम्-नगरं
भयाक्लान्तमासीत्, यतः तस्योपरि
प्रक्षेपास्त्राणि दृष्टानि, सुदूरस्थ विस्फोटाः
अभवन्। तदनन्तरं इजरायल-सैन्येन मध्य-
दक्षिण-इजरायल-देशे रक्तवर्णीया
सञ्ज्ञेताध्वनिः प्रसारिता। ईरान-देशस्य
परमाणु-सौकर्येषु अमेरिकायाः आक्रमणस्य
प्रत्यक्ष-प्रतिकाररूपेण, विश्वस्य
महत्त्वपूर्णतमेषु तैल-वायु-नौवहन-मार्गेषु
अन्यतमस्य होर्मुज-जलसंधिं बन्धयितुं इति मन्यते।

प्रस्तावः ईरान-देशस्य संसदेन सर्वसम्मत्या
अनुमोदितः। परन्तु, अन्तिमोपक्रमे
ईरानस्य सर्वोच्च-राष्ट्रिय-सुरक्षा-परिषदः
अनुमोदनम् अपेक्षते।
चीनदेशः इरान-इजरायल-देशयोः शत्रुतां
शमयितुं आवाहनम् अकरोत्।
अमेरिकादेशस्य सैन्याधिकारिणः
सम्पूर्णदेशे सैन्य-समूहान् अत्यधिक-
जागरूकतायां स्थापयन्तः सन्ति।
अमेरिकादेशस्य राष्ट्रपतिना डोनाल्ड ट्रम्प
इत्यनेन इरानदेशे शासनपरिवर्तनस्य
सम्भावनेति विषये संकेतितमस्ति। इरान-
देशस्य विदेशमन्त्री अब्बास् अराध्वी
रशियादेशस्य शीर्षनेतृत्वेन सह
उच्चस्तरीय-संवादाय रशियादेशस्य
राजधानीम् सम्प्राप्तोऽस्ति। इरान-देशस्य
दीर्घकालिक मित्रारूपरूपेण, अस्मिन् क्षेत्रे
महत्त्वपूर्णशक्तिरूपेण च रशियादेशः
अस्मिन् गहनतर-सङ्कटे सम्भाव्य-मध्यस्थः
इति मन्यते।

डा. मुखर्जी-वर्येण देशस्य अक्षुण्ण-अखण्डतायै अतुल्यसाहसेन सह सत्प्रयासाश्च प्रदर्शिताः- प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी

हिमसंस्कृतवार्ता: - डा. मुखर्जी-वर्येण देशस्य अक्षुण्ण-अखण्डतायै अतुल्यसाहसेन सह सत्प्रयासाश्च प्रदर्शिताः। तेनोक्तं अद्य कृतज्ञराष्ट्रम्
डा. श्यामा प्रसाद मुखर्जी-वर्यस्य बलिदानदिवसावसरे, तस्मै श्रद्धाञ्जलिम् अर्पयति। प्रधानमन्त्रिणा नरेन्द्रमोदिना डा. मुखर्जीवर्यं प्रति
श्रद्धाञ्जलिः समर्पिता। सामाजिक-प्रसारमाध्यमे श्रीमोदी अलिखत् यत् डा. मुखर्जी-वर्येण देशस्य अक्षुण्ण-अखण्डतायै अतुल्यसाहसेन सह
सत्प्रयासाश्च प्रदर्शिताः। राष्ट्रनिर्माणार्थं तस्य अमूल्यं योगदानं सर्वदा श्रद्धया स्मर्यते इत्यपि प्रधानमन्त्री अवदत्। डा. मुखर्जीवर्यः
त्रिपञ्चाशद्वरैकोनविंशति-तमवर्षे अस्मिन्नेव दिने श्रीनगरस्य कारागारे निगूढपरिस्थितौ राष्ट्राय हुतिम् अगच्छत्। भाजपादलस्य राष्ट्रिय-
अध्यक्षः जे. पी. नड्डाः नवदेहली-नगरस्य दल-मुख्यालये डा. मुखर्जी-वर्येण पुष्पाञ्जलिम् समर्पितवान्। श्री नड्डाः अवदत् यत्, डा.
मुखर्जीवर्यः एकः स्वातन्त्र्ययोद्धा, समाजपरिष्कारकश्च आसीत् यो हि जम्-कश्मीरस्य भिन्नविशिष्टतायाः विरोधम् अकरोत्।

सुभाषितम्

सर्वद्रव्येषु विद्यैव,
द्रव्यमाहुरनुत्तमम्।
अहार्यत्वादनर्घ्यत्वा-
दक्षयत्वाच्च सर्वदा॥

अर्थात्- विद्या सभी प्रकार के द्रव्यों
में उत्तम द्रव्य है क्योंकि इसे कोई
इसे चुरा नहीं सकता, विद्या का
कोई मूल्य निर्धारित नहीं कर
सकता, धन प्राप्त करने पर नाश हो
सकता है पर विद्या प्राप्त करने के
बाद कभी नष्ट नहीं होती।

प्रतिदिनं नवीनतमं
हिमसंस्कृतवार्ताः
दैनिकवार्तापत्रं प्राप्यर्थं
7876636263
Whatsapp संख्या मध्ये
नमो नमः लिखन्तु

To get the latest
himsanskritvartah
Daily Sanskrit Newspaper
every day, write Hello on
7876636263 Whatsapp

**सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः
दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-
अशुद्धिनां कृते सम्बद्धाः
पत्रकाराः लेखकाश्च
उत्तरदायिनः भविष्यन्ति**

कार्यालयः
हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्
जसवं कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे
कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः - १७७१११

आतङ्कवादः निकृष्टतमेषु कार्येषु अन्यतममस्ति -

विदेशमन्त्री डॉ. एस. जयशंकरः
हिमसंस्कृतवार्ता: - विदेशमन्त्रिणा डॉ.
एस. जयशंकरेण सह केन्द्रीयमन्त्रिणा
हर्दीपसिंहपुरिणापि अष्टसदस्ययुतेन
भारतीयप्रतिनिधिमण्डलेन
आयलैण्डदेशस्य कोर्क-नगरस्य
'अहकिस्ता' नामके स्मारके
कनिष्कविस्फोटस्य चतुर्विंशतितमे वर्षे
विमान-विस्फोटपीडितेभ्यः श्रद्धाञ्जलिः
दत्ता। पञ्चाशीत्यधिकैकोनविंशति-
तमवर्षस्य अस्मिन्नेव दिने, कनाडादेशस्य
मौन्ट्रियल-नगरात् लंदन-नगरमार्गेण
नवदेहली-नगरं प्रति गच्छत् एयर-
इण्डिया-विमानम्- अशीत्यधिकैक-
शतम्, आयालैण्डदेशस्य तटात् दूरं
वायौ एव विस्फोटितम्। आक्रमणे
अस्मिन् नवविंशत्यधिकैकोनविंशतयात्रिणः
मृताः, तेषु भारतीयः, कनाडा-देशीयाः,
अन्ये च विदेशिनः नागरिकाः, बालाश्च
आसन्। विदेशमन्त्रिणा डा. एस्.
जयशङ्करेण उक्तं यत् आतङ्कवादः
निकृष्टतमेषु कार्येषु अन्यतममस्ति।

RERA HP: अचल- सम्पत्ति- नियामक- प्राधिकरणे सदस्यस्य नियुक्तिः

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला। राज्यसर्वकारेण रियल एस्टेट रेगुलेटरी अथॉरिटी इत्यस्मिन् सदस्यः नियुक्तः अस्ति। सर्वकारेण वास्तुकारः विदुर मेहता रेरा- सदस्यत्वेन नामाङ्कितः अस्ति। अत्र सदस्यपदं रिक्तम् आसीत्, यस्मिन् विदुरमेहता नियुक्तः अस्ति। सः अस्य पदस्य कृते तान्त्रिकदृष्ट्या योग्यः अस्ति। विदुर मेहता शिमला-नगरस्य कलस्टन-नगरस्य निवासी इति कथ्यते। अधुना एव सर्वकारेण तस्य नियुक्तिः कृता, उच्चन्यायालयाय अपि एतस्य विषये दिवसद्वयपूर्वं सूचितम्। अवधेयं वर्तते यत् यत् अचल-सम्पत्ति-नियामक-प्राधिकरणे सम्प्रति अध्यक्षपदं रिक्तम् अस्ति, यस्य कृते सर्वकारेण आवेदनानि याचितानि सन्ति। राज्यसर्वकारस्य मुख्यसचिवः प्रबोध सक्सेना अपि अस्य पदस्य कृते आवेदनं कृतवान्, परन्तु अतः पूर्वं सर्वकारेण तस्मै षष्ठमासानां विस्तारः दत्तः आसीत्। अध्यक्षपदे कस्य नियुक्तिः भविष्यति इति सम्प्रति वक्तुं न शक्यते, यतोहि अन्ये बहवः पूर्व- आईएस-अधिकारिणः अस्य पदस्य कृते आवेदनं कृतवन्तः। तेषु सूचनायोग्यस्य अध्यक्षस्य पूर्वमुख्यसचिवस्य च आर. डी. धीमानस्य नाम अस्ति। एतेभ्यः विहाय अन्ये केचन नामानि सर्वकारस्य मनसि सन्ति। अधुना एव सर्वकारेण सदस्यपदे नियुक्तिः कृता इति विश्वासः अस्ति, तदनन्तरं अध्यक्षस्य अपि शीघ्रमेव नियुक्तिः भविष्यति। रविवासरे अचल- सम्पत्ति- नियामक-प्राधिकरणस्य नवसदस्यः विदुरः मेहता मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंह सुक्खुः इत्यनेन सह मिलितवान्। सः ओक-ओवर इत्यत्र तस्य साक्षात्कारं कर्तुं गतः, यः तस्य नियुक्तेः कृते मुख्यमन्त्रिणः आभारं प्रकटितवान्। अत्र मुख्यमन्त्री अचल- सम्पत्ति- नियामक-प्राधिकरणस्य कार्यस्य विषये चर्चा कृत्वा भविष्ये तस्य कार्यं कथं अग्रे नेतव्यम् इति विषये विस्तरेण चर्चा कृतवान्।

अधुना धर्मशालायां कार्यालयः

रेराकार्यालयः अधुना धर्मशालातः चालितः भविष्यति, शिमलातः न। अस्य विषये मन्त्रिमण्डलेन निर्णयः कृतः आसीत्, यस्मिन् विषये आवासविभागेन अपि अधिसूचना जारीकृता अस्ति। तस्य प्रक्रिया अपि आरम्भा अस्ति, नूतनाः सदस्याः अपि धर्मशालाकार्यालये उपविशन्ति।

मुख्यमन्त्री सुक्खुः राष्ट्रिय- हिमस्केटिङ्ग- प्रतियोगितायै राज्यदलं प्रेषितवान्

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला। मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः ओक ओवरतः ६० क्रीडकानां दलं राष्ट्रिय- आइसस्केटिंग प्रतियोगितायाः कृते प्रेषितवान्। 25 जूनतः 28 जून 2025 पर्यन्तं देहरादूननगरे सप्त आयुवर्गेषु विविधप्रतियोगितासु दलं भागं गृहीयात्। मुख्यमन्त्री प्रतिभागिभ्यः प्रतियुक्तायां उत्तमप्रदर्शनस्य कामनाम् अकरोत्, अन्ताराष्ट्रीय- ओलम्पिकदिवसस्य अपि अभिनन्दनं कृतवान्। मुख्यमन्त्री उक्तवान् यत् राज्यसर्वकारः राज्ये क्रीडाप्रतिभायाः प्रचारं कुर्वन् अस्ति, क्रीडकानां प्रोत्साहनार्थं विविधाः योजनाः प्रारम्भाः। ओलम्पिक, पैरा-ओलम्पिक, एशियाई क्रीडा इत्यादीनां अन्ताराष्ट्रीय- प्रतियोगितानां पदकविजेतृणां पुरस्कारधनं सर्वकारेण महत्त्वपूर्णतया वर्धितम् अस्ति। क्रीडकानां प्रोत्साहयितुं राज्यसर्वकारेण आहारधनमपि वर्धितम् अस्ति, उत्तमयात्रासुविधाः अपि प्रदत्ताः सन्ति। सः अवदत् यत् अधुना क्रीडकानां कृते २०० किलोमीटरपर्यन्तं यात्रायै वाताकुलितं त्रिस्तरीयं रेलयानभाटकं, दीर्घदूरपर्यन्तं अर्थव्यवस्था- श्रेणीविमानभाटकं च दीयते। क्रीडकानां कृते दत्तानाम् एतासां सुविधानाम् उद्देश्यं युनां क्रीडाः प्रति आकर्षणं भवति येन युनां सन्ततिः व्यसनात् दूरं तिष्ठति, स्वस्थजीवनशैलीं च स्वस्य दैनन्दिनकार्यक्रमे समावेशयति। अस्मिन्नवसरे हिमाचलप्रदेश-आइसस्केटिंगसंघस्य जिलाशिमलायाः अध्यक्षः इक्ष्वाकु जस्टा एवं जिला-उपाध्यक्षः योगेश सिंहिया अपि उपस्थितौ आस्ताम्।

मण्डीजनपदस्य संस्कृतशिक्षकपरिषदः निर्वाचनप्रक्रियायां लोकपालः अध्यक्षः, ज्ञानचन्दः मुख्यसंरक्षकः चयनितः

हिमसंस्कृतवार्ता:- मण्डी।

निर्वाचनाधिकारी डॉ. पद्मनाभ शर्मा एवं राजेशकुमारस्य हिमाचलराजकीय-संस्कृतशिक्षकपरिषदः मण्डीजनपदस्य त्रिवार्षिकी निर्वाचनप्रक्रिया सम्पन्ना। अस्मिन्नवसरे प्रदेशाध्यक्षः डॉ. मनोज शैलः विशेषरूपेण उपस्थितः अभवत्। नवनिर्वाचिताः पदाधिकारिणः निर्वाचनप्रक्रियायाः कालखण्डे निम्नपदाधिकारिणः चयनिताः-
•लोकपालः- राजकीयकन्यावरिष्ठ- माध्यमिक- विद्यालयः मण्डी जिलाध्यक्षत्वेन पुनः निर्वाचितः।
•सुरेन्द्रशर्माः- राजकीयवरिष्ठ- माध्यमिकविद्यालयः भरगांव इति महासचिव पदे निर्वाचितः।
•हंसराजः शर्मा- राजकीयः माध्यमिकविद्यालय सदवालः, वित्तसचिवेन निर्वाचितः।

•अंकुशकुमारः- राजकीय- माध्यमिक- विद्यालयः बरोटी सङ्घटनमन्त्रिपदे निर्वाचितः।
•देवेन्द्रकुमारः- राजकीय- माध्यमिक- विद्यालयः सांबलः वरिष्ठ- उपाध्यक्षः निर्वाचितः।
•ज्ञानचंदः शर्मा- राजकीय- माध्यमिक- विद्यालयः नालनी मुख्यसंरक्षकः चयनितः।
कार्यपालिकायाः विस्तारः- नवनिर्वाचितपदाधिकारिणः अवशिष्ट- कार्यकारिणी- विस्तारार्थं अधिकृताः सन्ति। ते शीघ्रमेव कार्यकारिण्याः विस्तारं करिष्यन्ति, परिषदः कार्यं च अग्रे नेष्यन्ति इति निर्णयः कृतः अस्ति।
निर्वाचनप्रक्रियायाः विशेषताः निर्वाचनप्रक्रिया पूर्णतया पारदर्शितया, निष्पक्षतया च कृता। निर्वाचनाधिकारी डॉ. पद्मनाभ शर्मा, पर्यवेक्षकः राजेशकुमारः संवैधानिकप्रक्रियाम् अनुसृत्य संचालनं कृतवन्तौ।
अस्मिन् क्रमे विशेषतया उपस्थितः प्रदेशाध्यक्षः डॉ. मनोजशैलः संस्कृतशिक्षायाः प्रवर्धने, शिक्षकानां हितस्य रक्षणे च परिषदः भूमिका महत्त्वपूर्णा इति सः अवदत्। निर्वाचनाधिकारी डॉ. पद्मनाभ शर्मा हिमाचल- राजकीय- संस्कृत- शिक्षकपरिषदः मण्डीजनपदस्य त्रैवार्षिकनिर्वाचन- प्रक्रियायाः सफलसंचालनाय सर्वेषां पदाधिकारिणां सदस्यानां चाभिनन्दनं कृतवान्। सः अवदत् यत् परिषदः कार्यम् अग्रे नेतुम्, संस्कृतशिक्षायाः प्रवर्धने च नवनिर्वाचिताः पदाधिकारिणः महत्त्वपूर्णा भूमिकां निर्वहन्ति इति अस्माकं विश्वासः अस्ति। अस्मिन्नवसरे संदीपः, आचार्य रोशनलालः, शिवरत्नः, धर्मपालः, खेमराजः, सुरेशः आदयः उपस्थिता अभवन्।

डॉ. अशोकः अध्यक्षः, सौरभः महासचिवः, प्यारेलालः वित्तसचिवः, भूपेन्द्रः सङ्घटनमन्त्री च चयनिताः

हिमसंस्कृतवार्ता:- बिलासपुरम्।

हिमाचलराजकीय- संस्कृत-शिक्षक- परिषदः जिलाबिलासपुरस्य त्रिवार्षिकी निर्वाचनप्रक्रिया निर्वाचन-अधिकारिणः सोहनलाल शास्त्रिणः, पर्यवेक्षकस्य सदानन्दशास्त्रिणः पर्यवेक्षणे राजकीयमाध्यमिके विद्यालये भ्रगेडः इत्यत्र सम्पन्ना। पूर्वकार्यकारिण्याः प्रतिवेदनं जिलाध्यक्षेण राजेन्द्रशर्मा इत्यनेन प्रस्तुतम्, यत् सर्वसम्मत्या पारितम् अभवत्। जिलाध्यक्षः कार्यकारिणीं विघट्य निर्वाचनप्रक्रियायाः कृते निर्वाचनपदाधिकारिणः अनुरोधं कृतवान्। निर्वाचनाधिकारिणः एवं पर्यवेक्षकस्य उपस्थितौ डॉ. अशोककुमारः राजकीय- उच्च- विद्यालयसिलह इत्यस्य शिक्षकः सर्वसम्मत्या जिला बिलासपुरस्य अध्यक्षः, राजकीय- वरिष्ठ- माध्यमिक- विद्यालयः समोहः इत्यस्य सौरभ शर्मा

महासचिवः राजकीय- वरिष्ठ- माध्यमिक- विद्यालयः नमहोलः इत्यस्य प्यारे लालः वित्तसचिवः राजकीय- वरिष्ठ- माध्यमिक- विद्यालयः बरटौ इत्यस्य भूपेन्द्रकुमारः च सङ्घटनमन्त्री निर्वाचिताः। चयनिताधिकारिणः अवशिष्टकार्यकारिणोर्विस्तारं कर्तुं अधिकृताः आसन्। अस्यां प्रक्रियायां धनीरामशास्त्री विशेषेण उपस्थितः अभवत्। नवनियुक्ता कार्यकारिणी सर्वेषां सदस्यानां धन्यवादम् अकरोत्। नवनिर्वाचिता कार्यकारिणी संस्कृतशिक्षकाणां छात्राणां च हिताय कार्यं कर्तुं निश्चयं कृतवती। संस्कृतव्याख्यातृणां पदानाम् उन्मूलननिर्णयस्य पुनर्विचारः करणीयः इति सा सर्वकारेण आग्रहं कृतवती। संस्कृतं राज्यस्य संस्कृतेः आधारः। हिमाचलस्य सांस्कृतिक- भाषिकास्तित्वस्य आधारः अस्ति।

बिहारराज्ये मधुमक्षिकापालनस्य प्रवर्धनार्थं १०.३० कोटिरूप्यकाणां योजना स्वीकृता

हिमसंस्कृतवार्ता:- अंकुश कुमारः, पटना।

बिहारराज्यस्य माननीय उपमुख्यमन्त्री सह-कृषिमन्त्री विजयकुमारसिन्हेन विज्ञापितवान् यत् राज्ये कृषि क्षेत्रस्य सततविकासाय, कृषकाणां आयवृद्धये, च कृषि-विविधीकरणस्य संवर्धनाय सरकार सततम् कटिबद्धतया कार्यं कुर्वती अस्ति। एतेषां प्रयत्नानाम् अनुक्रमे, वित्तवर्षस्य २०२५-२६ तमे एकीकृत-बागवती-विकासमिशन (MIDH) इत्यस्याः योजनायाः अन्तर्गतं मधुमक्षिकापालन-मधु-उत्पादनयोजना स्वीकृता। अस्याः योजनायाः अन्तर्गतं दशकोट्यधिकरूप्यकाणां (₹१०.३० कोटिरूप्यकाणां) निकर्षणं व्ययं च स्वीकृतम्। अस्याः योजनायाः प्रमुखं लक्ष्यं मधुमक्षिकापालनाय आवश्यकसाधनानां सुलभतायाः सुनिश्चितकरणं, कृषिक्षेत्रे परागसञ्चरणप्रक्रियायाः सुदृढीकरणं, मधु-उत्पादनस्य प्रोत्साहनं, च कृषकजीविकायाः स्थिरीकरणं च अस्ति।

एषा योजना सम्पूर्णबिहारराज्ये सर्वेषु जनपदेषु प्रवर्तिता भविष्यति, येन अधिकतमाः कृषकाः लाभं प्राप्स्यन्ति। योजनायाः अन्तर्गतं कृषकेभ्यः मधुमक्षिकासम्बद्धेषु प्रमुखेषु अङ्गेषु पञ्चाशत् प्रतिशतपर्यन्तम् अनुदानरूपेण आर्थिकसहायता प्रदेयम्। तत्र मधुमक्षिकापेटिकायाः (Bee Box) एकैकस्य मूल्यम् ₹ ४००० इत्यस्ति, यस्मिन् ₹ २००० रूप्यकाणाम् अनुदानं दास्यते।

मधुमक्षिकाछत्रस्य (Bee Colony) मूल्यं ₹२००० इत्यस्ति, यत्र ₹१००० रूप्यकाणाम् अनुदानं भविष्यति। मधुनिष्कासनयन्त्रद्वयं च खाद्यगुणयुक्ते द्वे पात्रे (प्रत्येकं ३० किलोग्रामपरिमाणे) इत्यस्य संयुक्तमूल्यम् ₹२०००० इत्यस्ति, यस्मिन् कृषकाय ₹१०००० रूप्यकाणाम् अनुदानं दास्यते। उपकरणानां सर्वाणि अंगानि राष्ट्रीय-बागवतीमिशनद्वारा निर्दिष्टगुण-स्तर-मानदण्डानुसारं भविष्यन्ति। मधुमक्षिकापेटिकायां बूडचेम्बरः, क्वीनएक्स्क्लूडरः, आभ्यन्तरच्छदः (इनरकवरः), मधुचेम्बरः, उपरिच्छदः (टॉपकवरः), उपधानम् (स्टेण्ड), अष्ट फ्रेमाः च समाहिताः भविष्यन्ति।

मधुमक्षिकाछत्रेषु रानीमक्षिका, झोनमक्षिका, कर्मकारिण्यः मक्षिकाः, सिक्थं, चान्यानि सहायकोपकरणानि च समावेशितानि भविष्यन्ति। एतेन कृषकाः आधुनिकतन्त्रज्ञानोपेताः भविष्यन्ति। माननीय-उपमुख्यमन्त्रिणा उक्तं यत् एषा योजना न केवलं मधुमक्षिकापालनस्य संवर्धनं करिष्यति, अपि तु परागसञ्चरणप्रक्रियायाः माध्यमेन कृष्युत्पादकत्ववृद्धिं च कृषकाणाम् आयवृद्धिं च साधयिष्यति। मध्वादिपदार्थानां प्रसंस्करणेन कृषकाः अतिरिक्तमपि लाभं सम्पादयिष्यन्ति। एषा योजना आत्मनिर्भर-बिहारस्य निर्माणदिशि एकः महत्त्वपूर्णः पदक्षेपः इति तेन निरूपितवान्।

**जिलासोलने संस्कृतशिक्षकपरिषद निवाचने राजकुमारः
अध्यक्षः राकेशपाठकः महासचिवः आयुषः वित्तसचिवः**

हिमसंस्कृतवार्ता:-

सोलनम्-इत्येतेषां अभिनन्दनं परिषदपक्षतः सोलनजनपदस्य गम्भिरसेतुसमीपे स्थिते विहितम्। निर्वाचनप्रक्रियायां बीजेश्वर देवस्थानमन्दिरे दयोथले राजकुमारस्य अध्यक्षपदाय कमलनयन हिमाचल-राज्य। संस्कृत-कुठाइखण्डेन नामप्रस्तावितं, यस्य शिक्षकपरिषदः सोलनस्य सर्वसम्मत्या समर्थनं कृतम्। जिलानिर्वाचनप्रक्रिया आयोजिता। राकेशपाठकस्य नाम अस्य विषये सूचनं दत्त्वा अश्वनीकुमारेण पूर्वजिलाध्यक्षः कमलकान्तगौतमः अर्कीखण्डेन प्रस्तावितम्, आयुषस्य अवदत् यत् अस्यां निर्वाचनप्रक्रियायां सोलनमण्डलस्य सर्वेषां शिक्षाखण्डानां प्रतिनिधिभिः सदस्यैः च उत्साहेन सर्वसम्मत्या समर्थनं कृतम्। सहभागिता कृता। अस्याः नवनिर्वाचितकार्यकारिणी निर्वाचनप्रक्रियायाः आरम्भे संस्कृतशिक्षकाणां छात्राणां च हिताय कमलकान्तगौतमः वर्षत्रयस्य विवरणं कार्यं कर्तुं निश्चयम् अकरोत्। प्रस्तुतवान्। सः सम्पूर्णमण्डलस्य संस्कृतशिक्षकाणां कृते विगतत्रिवर्षेषु पदानाम् संस्कृतशिक्षकाणां कृते विगतत्रिवर्षेषु उन्मूलननिर्णयस्य पुनर्विचारः करणीयः सहकार्यं कृत्वा कृतज्ञतां प्रकटितवान्। इति सः सर्वकारेण आग्रहं कृतवान्। ततः निर्वाचनधिकारी हरीशः पाठकः, संस्कृतं राज्यस्य संस्कृतिः आधारः। पर्यवेक्षकः डॉ. योगेश अत्री एवं हिमाचलस्य सांस्कृतिक-भाषिकस्य राज्यस्य सङ्घटनमन्त्री ललित शर्मा अस्तित्वस्य च आधारः अस्ति।

"लौकिकन्यायकोशः" (२५२) अक्षयपतभेषजन्याय

नेत्रे स्थापनीयम् ओषधम् अन्यस्मिन् स्थाने स्थापितं चेत् किं भवेत्? तस्य

औषधस्य कोऽपि उपयोगः न भवति। तत् औषधं व्यर्थं भवति। नेत्रयोः वर्तमानं तारकं कियदपि वा सूक्ष्मं भवतु तथापि तस्य अतिसूक्ष्मस्य वस्तुनः ग्रहणं कारयितुं सामर्थ्यम् अस्ति।

**डा. वर्षा प्रकाश टोणगांवकर
पुणे/महाराष्ट्रम्**

कुमारभास्करवर्मसंस्कृत-पुरातनाध्ययनविश्वविद्यालये पाण्डुलिपिविज्ञानकार्यशालायाः उद्घाटनम्

हिमसंस्कृतवार्ता डॉ. निशिकान्तपाण्डेयः, नलबारी (असम) गतसोमवासरे केन्द्रीय-संस्कृत-विश्वविद्यालयस्य साहाय्येन कुमारभास्करवर्म-संस्कृत-पुरातनाध्ययन-विश्वविद्यालये 'पाण्डुलिपिविज्ञानं प्रतिलेखनञ्च' इति विषयक-विंशतिदिनात्मक-कार्यशालायाः उद्घाटनम् अत्यन्तं भव्यं विधाय सम्पन्नम्। कार्यक्रमस्य शुभारम्भः दीपप्रज्वलनपूर्वकं लिराजकाप्लेममहाभागस्य मङ्गलाचरणेन च जातः। कार्यक्रमस्य सफलसञ्चालनं कृतवान् विश्वविद्यालयस्य संस्कृतसाहित्यविभागस्य सहाय्यकाचार्यः डॉ. छबिलाल उपाध्यायमहोदयः। कार्यशालायाः संक्षिप्तपरिचयः प्रस्तुतः विश्वविद्यालयस्य परीक्षानियन्त्रकेण सर्वदर्शनविभागाध्यक्षेण च डॉ. रणजितकुमारतिवारी-महोदयेन। समागतमान्यजनानां हार्दं स्वागतं कृतं विश्वविद्यालयस्य कुलसचिवेन डॉ. विकासभार्गव-शर्ममहोदयेन। तदनन्तरम् अध्यक्षीयोद्बोधनं समर्पितं विश्वविद्यालयस्य कुलपतिना प्रो. प्रह्लाद रा जोशीमहोदयेन, यः कार्यशालायाः उद्देश्यं, महत्त्वं च उज्ज्वलतया प्रकाशयामास। तैः उक्तं यत् कार्यशाला एषा न केवलं पाण्डुलिपीनां ज्ञानाय अपि तु एतासां संरक्षणाय सम्पादनाय च सर्वान् अवाबोधयितुं वर्तते। कार्यक्रमस्य मुख्यवक्ता आसन् राष्ट्रियपाण्डुलिपिमिशन

इत्यस्य मान्यः निदेशकः डॉ. अनिर्बानदासमहोदयः। तेन भारतीयपाण्डुलिपिसंस्कृतेः संरक्षणाय आधुनिकप्रविधीनां महत्त्वम्, प्रतिलेखनप्रक्रियायाः वैज्ञानिकता च विषदं व्याख्यातम्। अपरं वक्तृत्वं दत्तं विश्वविद्यालयस्य शैक्षणिककुलसचिवेन मान्येन प्रो. ज्योतिराज-

पाठकमहोदयेन। तेन उक्तं यत्- Manuscript is not just a subject, it's a science'. तत्पश्चात् पाण्डुलिपिविज्ञानस्योपरि महत्त्वपूर्णं भाषणं प्रदत्तं केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य अध्यापकेन डॉ. दयानाथ डी. महोदयेन। सर्वेभ्यः उपस्थितेभ्यः कृतज्ञतारूपः धन्यवादः समर्पितः विश्वविद्यालयस्य व्याकरणविभागाध्यक्षेण डॉ. सुधाकरमिश्रमहोदयेन। सत्राणां विवरणम्-उद्घाटनानन्तरं कार्यशालायाः प्रथमदिने त्रीणि सत्राणि सम्पन्नानि। प्रथमसत्रे "पाण्डुलिपिविज्ञानम्-प्राच्यानुशासनस्य एकः परिचयः" इति विषयपर्यन्तं व्याख्यानां दत्तं नलबारीमहाविद्यालयस्य संस्कृतविभागाध्यक्षेन डॉ. बसन्तकुमारदेव-गोस्वामिमहोदयेन। द्वितीयसत्रे सर्वे प्रतिभागिनः स्वपरिचयं प्रस्तुतवन्तः। तृतीयसत्रे पुनः डॉ. बसन्तकुमार-देवगोस्वामिमहोदयेन विविधपाण्डुलिपीनां साक्षात् दर्शनं दत्तं, यत् प्रतिभागिषु विशेषम् आकर्षणं जागरयामास। सम्पूर्णदिनक्रमस्य समन्वयकायां विशेषं योगदानं दत्तवती विश्वविद्यालयस्य धर्मशास्त्रविभागाध्यक्षा डॉ. मैत्रेयी गोस्वामिमहोदया। एवं प्रकारेण, पाण्डुलिपि-विज्ञानाय समर्पिता एषा कार्यशाला ज्ञानविज्ञानवर्धनाय एकम् उत्कृष्टं मंशं सञ्जातवती। प्रथमदिनस्य कार्यक्रमः सफलतापूर्वकसम्पन्नः।

योगः

तमे वर्षे प्रथमवारं २१ जून दिनाङ्के अन्ताराष्ट्रिययोगदिवसः परिलक्षितः। ततः प्रभृति प्रतिवर्षं ८६ देशाः लक्षाधिकाः जनाश्च योगदिवसम् आचरन्ति।

२१ जून इत्यस्य किं महत्त्वम्? सूर्यस्य द्वे अयने। दक्षिणायनमुत्तरायणञ्च। जून २१ उत्तरायणस्य अन्तिमदिनम्। अस्मिन् दिनमानः संवत्सरे सर्वाधिकः। रात्रि च लघुतरा। दीर्घदिनमानसदृशः मनुष्यणापि दीर्घं स्वस्थञ्च जीवनं प्राप्येत्। इति सङ्कल्पनया योगदिवसस्य आयोजनं भवति। २२ जूनतः दक्षिणायनस्य प्रारम्भः जायते। शनैः शनैः दिनमानोऽल्पायते। रात्रिमानः वर्धते। योगः न केवलं दैनिकस्य आचरणम्। प्रतिदिनस्य योगाभ्यासेन स्वस्थः शरीरः तथा स्वस्थं मनः प्राप्यते। उक्तं हि... स्वस्थं शरीरे एव स्वस्थं मनः विद्यते।

शरीरम् आद्यं खलु धर्मसाधनम्।

भगवता उक्तः...

योगः कर्मसु कौशलम्। इति

मनःशरीरयोगेन सर्वेष्वपि कर्मसु कुशलता प्राप्नोति।

समत्वं योग उच्यते

सुखदुःखलाभानिजयपराजयेषु स्थिरमनसा निष्कामकर्म नाम हि योगः। तस्मात् निष्कामकर्मयोगेन सुखदुःखे लाभालाभौ जयाजयौ समेकत्वा एतेषु सर्वेषु मनोभावेषु स्थिरीभूत्वा जीवशिवयोः योगाय प्रयत्नं विधेयः। मनुष्यजीवनस्य उपलब्धिः परिपूर्तिश्च नाम आत्मापरमात्मयोर्मध्ये योगः इति।

-मानसीदीक्षितः।

जयन्तीविशेषः - पूर्वमुख्यमन्त्रिणे स्वर्गीयाय वीरभद्रसिंहाय श्रद्धांजलिकार्यक्रमाः

काङ्ग्रेसदलस्य कार्यालये आयोजिते कार्यक्रमे नेतारः विकासपुरुषं स्मृतवन्तः

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला। सोमवासरे काङ्ग्रेसदलेन राज्ये सर्वत्र पूर्वमुख्यमन्त्रिणः स्वर्गीयवीरभद्रसिंहस्य श्रद्धांजलिकार्यक्रमस्य आयोजनं कृतम्। तस्य जन्मदिवसस्य अवसरे राज्यस्य काङ्ग्रेसदलस्य कार्यालये अनेके दिग्गजनेतारः एकत्रिताः, ये स्वर्गीयवीरभद्रसिंहस्य स्मृतिः स्मरणं कृत्वा श्रद्धांजलिम् अर्पितवन्तः। कृषिमन्त्री चौधरीचन्द्रकुमारः अवदत् यत् स्वर्गीयः वीरभद्रसिंहः विकासपुरुषः आसीत्। राज्यस्य विकासे वीरभद्रसिंहस्य महत् योगदानम् अस्ति, यत् सर्वदा स्मर्यते। राजीवभवने वीरभद्रसिंहस्य

जयन्त्युपलक्ष्ये अनेके नेतारः विकासपुरुषं स्मरन् तस्यचित्रे श्रद्धांजलिः अर्पितवन्तः। पूर्वकाङ्ग्रेसअध्यक्षः वरिष्ठनेता च कौलसिंहठाकुरः अपि अत्र आगतः। स्वर्गीयाय वीरभद्रसिंहायः कांग्रेसकार्यालये ११तमजयन्त्युपलक्ष्ये कृषिमन्त्री चौधरी चन्द्रकुमारः, लोकनिर्माणमन्त्री विक्रमादित्यसिंहः, पूर्वमन्त्री ठाकुरः कौलसिंहः, शिमलानगरस्य विधायकः हरीशः जनार्थ, हिमुडा- उपाध्यक्षः यशवंत छाजटा, शिमलानगरनिगमस्य महापौरः सुरेन्द्रचौहानः, उपमहापौर उमा कौशल अन्ये च बृहद् नेतारः कार्य

१५ जुलाई दिनाङ्के ऐतिहासिके रिजस्थले भविष्यति प्रतिमायाः अनावरणम्

वीरभद्रसिंहस्य प्रतिमा रिजस्थलस्य उपरि स्थापिता अस्ति। अस्य अनावरणं जुलाईमासस्य १५ दिनाङ्के भविष्यति। पूर्व तस्य अनावरणं जूनमासस्य २३ दिनाङ्के निर्धारितम् आसीत्, परन्तु केन्द्रीयशीर्षनेतृत्वेन समारोहे उपस्थातुम् इच्छा प्रकटिता, यस्य कारणात् अधुना १५ जुलाई दिनाङ्के समारोहः निर्धारितः अस्ति।

ख्यालां दे महलां

ख्यालां दे महलां चिणदे चणदियां । उमरां चली गईं घरां जो बसदियां ।। बड़ी दूर बसें न सै जाईं असां ते । उमर चली गईं मुड़ी फेरा पांदियां ।। निहालप लगी रहो लौ वी जगी रहो । एह उमर चली गईं सेजा सजदियां ।। मुँहवें दे खुल्लेयां सब किछ गलाया । उमर चली गईं पड़दियां पांदियां ।। आया स्नेहा न चिठियां ई आईयां । कि उमरां चली गईं कौआं उड़ादियां ।। मनतां मनाईयां सुखणां चढ़ाईयां । उमर चली गईं पत्थरां मनादियां ।। सिधा करी उल्लू सब गांह होई गै । जिद मुकी चली गईं फरजां नभादियां ।।

पहाड़ी गल्ला

लेखकः शक्तिचन्द राणा पपरोला कांगड़ा

डुहम्पी बड़ी थी नंदयं तिन्हां दी । रात होई गई मितरां जगांदियां ।। जम्मैं पले जित्थू खेले बडोये सैह । कज्ज नी करदे से नारे लगांदियां ।। सिखणा तां तोतैं सैही पाठ मितरो । पढ़ाणा जे रोज घड़े मंझ पदियां ।। कुसूर ता तोते दा इतणा वी नी था । गुरु ई भुल्ली गै पढ़दे पढ़ांदियां ।। अम्मा लगाणी तां सौरखी बड़ी थी । उमर लगणी इसा जो बुझांदियां ।।

पीएम मोदी 'भारतस्य प्राथमिकं सम्पत्तिः शशि थरूरः पुनः प्रधानमन्त्रिणः प्रशंसाम् अकरोत्

हिमसंस्कृतवार्ताः। सिन्दुराभियानस्य अनन्तरं विदेशं गतस्य भारतस्य सर्वदलीयप्रतिनिधिमण्डलस्य भागः आसीत् काङ्ग्रेस-सांसदः शशि-थरूरः पुनः प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी-महोदयस्य मुक्ततया प्रशंसाम् अकरोत्। आङ्ग्लपत्रिकायां स्तम्भे लिखितवान् यत् अस्मिन् अभियान-थरूरः पीएम मोदी इत्यस्य ऊर्जा, काले सः ज्ञातवान् यत् एकतायाः गतिशीलता, इच्छाशक्तिः, च इति शक्तिः, स्पष्टसञ्चारस्य प्रभावः,

कारणेन भारतस्य कृते मृदुशक्तिः सामरिकमूल्यं, 'प्राथमिकसम्पत्त्याः' वर्णनं कृतवान् अस्ति। काङ्ग्रेस-सांसद-थरूरः स्तम्भे लिखितवान् यत्, प्रधानमन्त्रिणः नरेन्द्रमोदी-महोदयस्य ऊर्जा, गतिशीलता, सहभागितायाः इच्छाशक्तिः च वैश्विक-मञ्चे भारतस्य कृते प्रमुखा सम्पत्तिः एव वर्तते, परन्तु तस्य अधिकसमर्थनस्य आवश्यकता वर्तते । एषः उपक्रमः वैश्विकमञ्चे भारतस्य एकतां दर्शयति इति सः बोधयति । थरूरः अग्रे लिखितवान् यत् अस्मिन् अभियान-थरूरः पीएम मोदी इत्यस्य ऊर्जा, काले सः ज्ञातवान् यत् एकतायाः गतिशीलता, इच्छाशक्तिः, च इति शक्तिः, स्पष्टसञ्चारस्य प्रभावः,

ईरान-इजरायलयोः युद्धं निवारयेत् विश्वगुरुः

काङ्ग्रेस-अध्यक्षः मल्लिकार्जुन-खर्गे अवदत् यत् अस्माकं प्रधानमन्त्री विश्वगुरुः

उद्घोषं उत्थापयति, अपरपक्षे तु इरान-इजरायलयोः मध्ये युद्धं प्रचलति । अस्माभिः एतत् निवारयितुं प्रयत्नः करणीयः आसीत् । खर्गे उक्तवान् यत् भवान् (मोदी जी) विश्वगुरुः अथवा गृहगुरुः अस्ति। जनानां कृते पेट्रोल, डीजल, भोजनं, वस्त्रं, शिरसि छदः आवश्यकता भवति । एतेषां कृते सः प्रयत्नः करोतु इति वयं इच्छामः। खर्गे प्रधानमन्त्रीं स्मारितवान् यत् इरान् भारतस्य सर्वदा समर्थनं कृतवान् यतोहि देशे स्वस्य इन्धनस्य आवश्यकतायाः ५० प्रतिशतं इरान्देशात् आयातयति। सोमवासरे कर्नाटकस्य रायचूरनगरे जनसभां सम्बोधयन् खर्गे उक्तवान् यत् पीएम मोदी सर्वदा विपक्षस्य अवमाननं करोति।